

Strømlinet

Nordisk Film dræner Dan Turélls bog for liv

Film

Palads. Mord i mørket. Instruktion: Sune Lund-Sørensen. (Dansk)

DER ER et vidunderligt sted i Dan Turélls 'Mord i mørket' (som Borgens forlag genudsender til premieren på Sune Lund-Sørensens film). Hovedpersonen, drukjournalisten, er blevet slået ned, mens hans kammerat blev myrdet. Politiet kan selvfølgelig ikke udelukke den mulighed, at det er mandens måde at skaffe sig et alibi. Men så beder forhørslederen om at føle bulen — og konkluderer:

'Jo, De kunne have gjort det. Under forudsætning af at De var en fremragende yogi eller atlet, en virkelig kropsbehersker, der kunne få et job i ethvert cirkus, en virtuos der kunne slå sig selv i så lav og skæv en vinkel bagfra og beregne virkningen så nøjagtigt — men oprigtigt talt, så godt tror jeg ikke om Deres form.'

Se, det har tone. Og bogens halve virkning ligger i denne underdrevne gemytlighed. Selvfølgelig kan strømeren godt se, at et udkokset vrag som vor ven journalisten ville have besvær nok med at få fyr på sin chillum. Figurene lever i onkel Dannys regi. Og miljøet lever, det rå-emmer af Vesterbro: Det er bogens anden halve charme.

NU ER der ingen grund til

at slå bogen med filmen eller omvendt. Onkel Danny er ikke guldrandet og ville meget frabede sig at gøres mønstergyldig. Men hvad der er sket med oplægget i Nordisk Films regi, er, at man har frataget det alt, hvad der var karakteristisk, og ikke sat noget andet i stedet. Man har strømlinet det. Og dermed drænet det for liv.

Jeg skriver udtrykkelig: Nordisk Films regi. For jeg tror egentlig ikke, Sune Lund-Sørensen har haft nogen synderlig indflydelse. Han har haft nogle ideer om action-præget klipning, om hurtige nærbilleder, brat fokusering på detaljer — sikkert ud fra en idé om, at det er sådan man gør i en krimi. Men liget er blevet koldt længe inden.

Nemlig allerede dér, hvor Erik Balling og Henning Bahs kom ind i manuskriptarbejdet, medbringende deres skabeloner fra Olsenbanden: Denne nedladende folkelighed, hvor en bartender, en transvestit, en politimand, en antikvitetsbøsse, en narko-håndlanger og en chefredaktør alle sammen er klicheer, vi kan — og er i stand til at reproducere i det uendelige. At det kunne være chefredaktøren, der havde pudlerne, og antikvitetsbøssen, der tordnede, er i denne sammenhæng umuligt. Der er tænkt for figurerne. Deres bane er afstukket snævert, snævert. Og dermed er også skuespillerne låst i den form for skuffedarie-komedi, Olsenbandens biroller lagde op til.

DER ER én stor undtagelse i dette, og det er Michael

Falch. Rollen er ikke nær så morsom som i Turélls original: For at det kan komme til at ligne en action-film, er journalisten blevet sat til at optræde både som 'atlet og yogi'. Han svinger sin revolver og sine propre næver i velkalkulerede dueller — hvor selve vitsen hos onkel Danny er måden, vor (anti) helt *damper* ind i begivenhederne. Men Falch er fremragende på sine egne præmisser: Sammenbidt, årvågen, hærget — det mest spændende i filmen er næsten at følge, hvordan randene under hans øjne vokser, og skyggerne af skæg-stubbe bliver sortere.

Men han er oppe mod en umulig menage af folkekomedie-figurer. Tommy Ken ter har fat i noget, en egen spøjs forknythed som narkoligaens første offer. Men derfra går spillet i sort. Med politifolkene som kor af dumme ånder: Vi venter kun på, at Olsenbandens Egon skal komme ind med bowleren og cigar-stumpen og snyde dem — men han er desværre blevet sat til at spille filmens poetiske hævner, som i Sprogøes udgave bliver til en knastørt pedantisk selvtægts-mand. Det må bestemt være spejder-hagl, han skyder narko-bossen med.

Så hurra for ideen om en dansk krimi, optaget i autentisk miljø med sin egen originale tone. Men hvor dansk bliver til Nordisk, reduceres Vesterbro til kulisser med biljagt og blinklys — og thrilleren bliver folkekomedie på dope.

HENRIK LUNDGREN